

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§.1. De causa finali Exercitiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

beant. Quæ tota descriptio clariùs patebit; si omnia, quæ de his Exercitiis dici possunt, ad quatuor suas causas revertentur, ut in sequentibus paragraphis præstatabitur.

§. I.

De Causa finali Exercitiorum Spiritualium.

I. Ut faciliùs, clariùsque finis horù Exercitiorù cognoscatur, supponendù est primò ex S. Thoma 2.2.q.81.a.8. perfectionē in duobus potissimùm capitibus consistere, in puritate scilicet, & immobili unione cum DEO; per hanc enim DEO velut summo bono, & fini ultimo Homo conjungitur, atque ad eò veram felicitatem, qualis in hac vita mortali haberi potest, assequitur. Quia verò Homo cum DEO uniri non potest, nisi ab omnibus inferioribus objectis seu creaturis penitus sit separatus, ideo puritas requiritur, cujus proprium est officium, mentem ab omni inordinato erga res creatas amore abstrahere, atque ad solum DEVM amandum atque fruendum convertere.

II. Secundò supponendum est, duplicem esse charitatem seu unionem cum DEO, *activam* scilicet, & *effectivam*, quarum prior in solis actibus internis complacentiæ, congratulationis, & laudis ob summam ejus bonitatem consistit; posterior verò etiam ad opera DEO placentiæ, gloriæque eius manifestandam atque augendam impellit, ad quam proinde S. Joannes 1. Jo. 3. hortatus est dicens: *Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.* De eadem etiam locutus est S. Ignatius, dum in Contemplatione de amore dixit, amorem magis in operibus, quàm verbis consistere.

III. Atque hinc videlicet totus virtutum tam Theologicarum, quàm Moralium apparatus originem suam trahit; cum enim nihil amari possit, nisi præcognitum, nec voluntas ad prosecutionem alicujus objecti media, virisque applicet, nisi possibilem illius consecutionem esse sciat, hinc Fidei & Spei supernaturalis necessitas oritur, quarum illa DEVM saltem in ænigmate cum suis perfectionibus ostendit; ista verò possessionem illius per media convenientia ob-

tineri

tineri posse demonstrat. Quia autem, ut rectè D. Augustinus in epist. ad Maced. advertit, *ad Deum, qui ubique presens est, non pedibus licet ire, sed moribus; mores autem nostri non ex eo, quod quisque novit, sed ex eo, quod diligit, dijudicari solent*; hinc ante omnia prima virtus moralis, nempe Prudentia est necessaria, quæ media ad finem propositum convenientia eligere doceat. Post hanc verò Justitia requiritur, quæ ad Jus suum cuique tribuendum inclinet. A quo exercitio, cum duo potissimum impedimenta, teste S. Augustino in Pl. 38. impediant, nempe malè ardens cupiditas, & malè jacens timiditas (quam ob causam jam olim antiqui Philosophi totam suam Philosophiam in geminis vocibus *abstine, & sustine* constituerunt) hinc reliquarum duarum moralium virtutum, videlicet *Temperantia & Fortitudinis* necessitas oritur, quarum prior cupiditatem inordinatam refrenat; posterior verò nimiam inter pericula & difficultates timiditatem mitigat. Atque ex his modò non difficile erit, finem & scopum, imò totum Sistema Exercitiorum Spirituum per sequentia Corollaria cognoscere. Itaque

IV. Colligitur primò. Rectè ab Ascetis & Patribus Spiritibus vitam hominis peregrinationi seu itineri comparari, ut enim is, qui iter facit, tria sibi proposita habere, & præstare debet, nempe Terminum, seu locum, à quo recedendum est: Terminum seu viam, per quam incedendum est: & Terminum denique seu locum, ad quem accedendum est, ac in eo quiescendum; ita simili quoque modo eadem tria is, qui hanc vitam ingressus est, atque ad ultimum suum finem tendit, sibi proponere debet. Et Terminus quidem, ad quem assequendum tendere oportet, non alius est, quam ipsa Charitas, seu unio cum DEO, quæ est perfectio hominis, & ultimus finis, in quo finaliter quiescendum est. Quia verò ab hoc Termine per solum inordinatum amorem sui ipsius & aliarum creaturarum, atque adeò per peccatum receditur, ideo Terminus, à quo discedendum est, rectè prædictus amor inordinatus & Peccatum statuitur. Cum verò ad peccatum vitandum oppositarum virtutum exercitium requiratur, ideo rectè quoque pro via, per quam ad DEVM accedendum est, virtutes, quas DEVS à quovis homine secundum Statum suum requirit, assignantur; quam totam doctrinam ipse Spiritus

tus Sanctus per Prophetam Davidem Psal. 33. indicasse videtur, dum dixit: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem* (seu perfectionem & finem ultimum, in cuius adeptione pax vera animi consistit) *& persequere eam.*

V. Colligitur secundò. Rectè ab iisdem Ascetis in studio perfectionis tres vias triplici, de quo modò diximus, Termino correspondentes assignari; quarum primam *Purgativam* vocant, eò quòd proprium illius officium sit, animam purgare, id est, ab omni amore inordinato rei terrenæ atque peccato abstrahere, in quo vera animæ puritas consistit. Alteram *illuminativam* vocant, eò quòd anima à tenebris peccati liberata fiat habilis & apta ad divinas illustrationes, & illapsum interni luminis recipiendum (juxta illud Christi: *Beati mundo corde, quoniam DEVM videbunt.* Matth. 5. imò in ipsa luce & die virtutum & operum bonorum ambulare incipiat, sicque adimpleat consilium Apostoli dicentis Rom. 13. *Nox precessit, dies autem appropinquavit. Abijcimus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Sicut in die honestè ambulemus.* Alij non incongruè hanc viam ideo illuminativam dici existimant, quòd homo in hac via constitutus pro fine exercitium virtutum sibi propositum habeat, atque ut hunc finem faciliùs, perfectiùsque assequatur, Christum, qui est lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc Mundum, & absolutissima omnis virtutis ac sanctitatis Idea, in tali exercitio imitandum assumat, atque ad eò ab illo illuminetur ad dictas virtutes perfectissimo modo exercendas. Tertiam denique viam *Vnitivam* appellant, eò quòd per illam homo ipsam Charitatis divinæ perfectionem, atque ad eò etiam unionem cum DEO assequatur, sicque Terminum sui itineris seu tendentiæ ad ultimum finem adeptus, suaviter in eodem requiescat.

VI. Colligitur tertio. Porissimum Exercitiorum scopum esse, ut hominem salutis suæ studiosum per triplicem hanc viam ad ultimum suum finem deducant. Etsi enim S. Ignatius totam Exercitiorum materiam in quatuor hebdomadas dividerit, rectè tamen eadem, ut fusiùs Directorium Exercitiorum ostendit, triplici huic viæ respondere dicuntur, cum prima hebdomas tota in peccatis extirpandis occu-

petur,

petur, atque adeò via Purgativæ respondeat; Secunda verò & tertia totæ in virtutibus Christi imitandis laborent, quarum aliqua, quia in *agendo* præcipuè consistunt (ut virtutes ad Prudentiam & Justitiam pertinentes) aliæ in homine ab illicitis objectis abstrahendo, atque adeò in *abstinendo* occupentur; aliæ denique in eodem homine adversus varias difficultates in virtutum exercitio occurrentes roborando, atque adeò in *sustinendo* versentur, & hæc utpote longè alijs difficiliore majorem quoque perfectionem, qualem Christus in sua passione maximè ostendit, involvant, meritò ipsi S. Ignatius peculiarem hebdomadam assignavit, ad eòque viam hanc illuminativam, sicut olim S. Thomas secundam Theologiæ partem, in duas alias partes partitus est. Quarta denique, quæ in homine per divinum amorem inflammando potissimùm desudat, viæ unitivæ respondet. Circa quas tamen hebdomadas & vias rectè notat citatum Directorium, non ita, quæ de ijs dicta sunt, accipienda esse, ut intelligatur aliquis, peractâ primâ hebdomadâ, perfectè & plenè purgatus; peractâ autem secundâ & tertiâ hebdomadâ perfectè illuminatus; & quartâ denique absolutâ, pervenisse ad plenam unionem cum DEO (hæc enim omnia indigent diuturno tempore, studio, & exercitatione in extirpandis vitijs, in passionibus edomandis, & virtutibus acquirendis) sed quòd quatuor hæc hebdomadæ respondeant his tribus vijs primò propter materias, quæ in earum qualibet tractantur, pertinentes ad has vias; & quia in eis jaciuntur initia singularum, quæ deinde oportet profèqui cum tempore, & cum studio, si velimus ad aliquam earum perfectionem pervenire. Deinde etiam, quia discitur modus & methodus, quam deinceps servare debemus in unaquaque harum via profèquenda.

VII. Colligitur quartò. Rectè ab aliquibus pro Scopis horum Exercitiorum Spiritualium *Reformationem hominis interioris* assignari; quæ quidem nihil aliud est, quàm mœrum, vitæque in meliorem formam commutatio, & triplex ab Antonio Gaudier p. 6. Introd. c. 25. statuitur. Prima est omnino necessaria ad salutem, cum quis in Statu suo damnabiliter vivit. Secunda est extremè contraria, nimirum Perfectorum, qui nec gravia habent peccata, nec imperfe-

ctiones magnas, quas tollant in sua reformatione, unde præcipuè intendunt, majorem duntaxat perfectionem addere, magisque ac magis Christo se conformare. Tertia reformatio est media inter priores duas, quando scilicet vita nec omnino damnabilis, nec omnino perfecta est, sed multis ac periculosis imperfectiõibus est plena, adeò ut periculose vivatur, & interdum peccata, de quibus dubium est, an non sint mortalia, committantur; quæ proinde frequentior esse solet, atque adeò crebrius etiam per Exercitia intenditur.

§. II.

De Causa Materiali, seu Subjecto
Exercitiorum.

I. Per hanc is, qui Exercitia facturus est, intelligitur, de quo quidem id potissimum hoc loco considerandum est, quomodo dispositus esse debeat, ut optatum ex talibus Exercitijs fructum referat, quæ dispositio juxta ea, quæ in Directorio cap. 2. dicuntur, ad tria ferè capita revocari potest, nempe ut aliqua erga DEVM; alia erga eum, qui tradit Exercitia; alia denique erga seipsum observet.

II. Primò itaque erga DEVM sequentia tria observare debet juxta citatum Directorium. 1. Ut habeat magnam spem in bonitate & liberalitate DEI, qui, cum etiam errantes requirat, & fugientes sequatur, multò magis eos, qui ad se ultro bono animo accedunt, recipiet & complectetur. 2. Ut libenter & avidè Exercitia hæc aggrediatur, non tam ut spiritali dulcedine fruatur, quàm ut DEI voluntatem de se intelligat, suumque affectum à terrenis omnibus avellat, & eum in suo Creatore collocet. 3. Ut sit bene resignatus in beneplacito DEI in ijs, in quibus adhuc liber est, itaq; animo paratus sit, ut, quidquid cognoverit à DEO faciendum esse, omnino exequi decernat; minimè autem DEO ponere modum velit aut terminum, ultra quem illuminari aut juvari non petat; hoc enim modo, præterquam quòd valdè indecens sit, ut Creatura cum suo Creatore sic agat, valde sibi ipsi nocet, tum quia privat se majoribus donis; tum quia meretur tali restrictione, ut ne ea etiam, quæ vellet, accipiat. Quare debet potiùs animi finem dilatare, ut, quàm maximè possit